

Apelacionog suda i na temelju žalbe protiv presude Grofovijskog suda je precedent kako za sam Apelacioni sud tako i za Prvostepeni sud. Bitno je ograničena sloboda ugovaranja klauzula ovoga tipa, koja se, in concreto, nije ni smatrala klauzulom o neodgovornosti nego dijelom ugovorom, a i to je pitanje prikazana presuda ostavila otvorenim. Međutim se iz presude vidi da ta klauzula može samo dopustiti zamjenu ugovorenog broda brodom istih kvaliteta i samo takvo mijenjanje itinerera koje ne bi mijenjalo glavne svrhe putovanja, napose ne tamo gdje je upravo jedna luka ticanja u krstarenju bitna za odluku putnika da sudjeluju u krstarenju. Ova presuda će vjerojatno imati bitni utjecaj na judikaturu u sličnim slučajevima, pa je prema tome precedent koji je od jednake vrijednosti za broda-re kao i za putničke agencije.

E.P. .

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 14.VI 1967.

Aronson Bros, Ltd. c/a
Maderera del Tropic S.A.

Kupoprodaja FOB - Nadležnost sudova - Dužnost pribavljanja uvozne dozvole - Za sporove iz kupoprodajnog ugovora "FOB jedna engleska luka" zaključenog u Engleskoj na engleskom jeziku nadležni su engleski sudovi - Kupac ne odgovara za štetu prouzrokovanu nepribavljanjem uvozne dozvole ako dokaže da je upotrijebio dužnu pažnju u svrhu njenog dobivanja

Engleski prodavalac, tužitelj, zaključio je s meksikanskim kupcem, tuženim, kupoprodajni ugovor "FOB jedna engleska luka", a u ugovoru, koji je pisan na engleskom jeziku, sadržana je klauzula prema kojoj je tuženi bio dužan u roku od 21 dana pribaviti uvoznu dozvolu meksikanskih nadležnih organa. Tuženi uvoznu dozvolu nije pribavio. Tužitelj je ustao tužbom pred engleskim sudom, tražeći da se tužba dostavi van zemlje. Tužba je tako i dostavljena, a na to je tuženi podnio prijedlog da se tužba stavi van snage, jer da nije bilo razloga za to da se dostavi van zemlje. Sudski referent ("Master") je to odbio, ali prvostepeni sudac (Lyell) je prihvatio prijedlog tuženoga. Tužitelj je na to podnio žalbu.

Apelacioni sud je uvažio žalbu i osnažio dostavu tužbe iz slijedećih bitnih razloga:

Nesporno je među strankama da je za njihov ugovor primjenljivo pravo englesko pravo. Isto tako je nesporno

da je ugovor zaključen u Engleskoj i da prema tome dolazi pod udar br.11, st.1, sl.f/ Pravila suda prema kojemu se može dopustiti za tužbe iz ugovora zaključenih na području jurisdikcije suda dostava van toga područja, ako za to postoje razlozi. Pred engleskim sudom će u konkretnom slučaju trebati odlučiti samo dva pitanja: najprije da li je tuženi primijenio dužnu pažnju u traženju uvozne dozvole ("reasonable diligence"), a ako se na to pitanje niječno odgovori, trebat će odlučiti o visini naknade štete. Iz toga će možda slijediti da će jedna osoba iz Meksika morati doći pred engleski sud, a druge će se moći preslušati putem zamolnica ili affidavit, ali je očito kad se radi o ugovoru zaključenom na engleskom jeziku u Engleskoj, na koji je primjenljivo englesko pravo, i na temelju kojega treba dobavu izvršiti "FOB jedna engleska luka" da treba dopustiti i dostavu tužbe van područja jurisdikcije. Stoga se i mijenja diskreciona ocjena prvostepenog suca prema precedentu Ward v. James (1965), koji dopušta preinačenje odluke zasnovane na diskrecionoju ocjeni prvostepenog suca kad je ta diskreciona ocjena bila pogrešna ("erroneous"). Ovim razlozima koje je iznio Lord Denning M.R. pridružila su se oba člana vijeća, ali je Winn L.J. dodao tome da treba obratiti i pažnju na to da li će se pred stranim sudom ostvariti pravda. U konkretnom slučaju sudac isključuje da bi meksikanski sud djelovao pristrano prema engleskoj stranci, ali smatra da se već iz činjenice što je meksikanski sud zatražio da engleski sud obustavi postupak alijedi da meksikanski sud pristupa s krive strane ovom slučaju, jer ne razlikuje "s jedne strane ono što se u zaključnici navodi kao uputa za isporuku od onoga što se s druge strane u njoj navodi kao ugovorni uglavci o isporuci".

(LLLR 1967,2,4, str.159)

E.P.

Bilješka.- Ova presuda pokazuje ponešto oštro stajalište u korist domaće jurisdikcije, koju nalazimo i u jednoj presudi američkog Apelacionog suda 2.područja, koju donosimo u ovom broju periodika. Međutim presuda je u toliko interesantna što se odnosi na ugovor zaključen u Engleskoj na koji je primjenljivo pravo englesko, a i na kupoprodaju FOB. Nije vidljivo da li bi i u slučaju prodaje CIF bila jednaka situacija. Svakako je najkarakterističnije što treći član vijeća (Winn L.J.) kaže, naime da iz materijala u spisu slijedi da bi meksikanski sud mogao imati drukčije stajalište nego li engleski sud, a da bi to značilo da se pravda ne bi ostvarila u sudu, iako bi postupak suda bio korektan. Ovaj argument je onaj koji nam se čini diskutabilne vrijednosti, ali je on "in concreto obiter dictum", jer bi i bez toga rješenje bila na osnovi razloga koje je iznio Lord Denning M.R. dovoljno obrazložena, tako da će samo ti razlozi predstavljati "ratio decidendi" i precedent iz ovoga slučaja.

E.P.